

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

SPOTKANIE INAUGURUJĄCE ROK SZKOLNY 2009/ 2010

**DYREKTORZY SZKÓŁ I PLACÓWEK
WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO
PRZEDSTAWICIELE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO**

**Aula Uniwersytetu Szczecińskiego
ul. Krakowska 71/79**

Szczecin, 31 sierpnia 2009 r.

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

PROGRAM SPOTKANIA

I. Otwarcie spotkania

POLITYKA OŚWIATOWA PAŃSTWA W ROKU SZKOLNYM 2009/2010

Artur Gałęski - Zachodniopomorski Kurator Oświaty

II. PODSUMOWANIE ROKU SZKOLNEGO 2008/ 2009

II.1. Wnioski z realizacji nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty w r. szk. 2008/2009

II.2. Podsumowanie innych działań Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty zrealizowanych w r. szk. 2008/2009 w odniesieniu do zadań zapisanych w ustawie o systemie oświaty

Maria Borecka – I Zachodniopomorski Wicekurator Oświaty

III. Zadania i kierunki pracy Kuratorium Oświaty w nowym r. szk. 2009/ 2010

Maria Borecka – I Zachodniopomorski Wicekurator Oświaty

IV. Zmiany w przepisach prawa

Marlena Kościńska - Dyrektor Wydziału Nadzoru Pedagogicznego KO w Szczecinie

V. Plan nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2009/ 2010

Marlena Kościńska - Dyrektor Wydziału Nadzoru Pedagogicznego KO w Szczecinie

VI. Prezentacja nowego przedmiotu EDUKACJA DLA BEZPIECZEŃSTWA

Beata Giebas –Wizytator KO w Szczecinie

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

VII. Oferta form doskonalenia zawodowego Zachodniopomorskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Szczecinie na r. szk. 2009/2010

Urszula Pańska - Dyrektor ZCDN w Szczecinie

VIII. Komunikaty, sprawy różne

1. Informacja o terminie i miejscu uroczystości wręczenia **aktów nadania stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego**
  2. **Grypa A/H1N1** - przypomnienie informacji o konieczności poruszenia zagadnień dotyczących profilaktyki z nauczycielami i uczniami w nawiązaniu do materiałów zamieszczonych na stronie internetowej KO
  3. **Strona internetowa Kuratorium Oświaty w Szczecinie** ważnym źródłem informacji
- Program „**OWOCE W SZKOLE**”
  - Program „**DOSKONAŁE MLEKO DLA SZKÓŁ**” *Marian Kubinowski –Partner Programu*
  - Wojewódzki Konkurs dla uczniów ze szkół zagrożonych powodzią „**ZDAŻYĆ PRZED POWODZIĄ**”
Pracownik Biura Spraw Obronnych i Bezpieczeństwa Publicznego w Urzędzie Marszałkowskim
  - **SZCZECIŃSKI SALON MATURZYSTÓW „PERSPEKTYWY 2009”**
  - **FESTIWAL NAUKI**
  - **Projekty edukacyjne Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie**
  - Program „**FILMOTEKA SZKOLNA**” Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej koordynowany przez Centrum Edukacji Obywatelskiej
  - **IV KONGRES ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ**
  - Konkurs „**AKADEMIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**” 2009/2010
  - Oferty form doskonalenia nauczycieli placówek doskonalenia

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

II. PODSUMOWANIE ROKU SZKOLNEGO 2008/ 2009

II.1. WNIOSKI Z REALIZACJI NADZORU PEDAGOGICZNEGO SPRAWOWANEGO PRZEZ ZACHODNIOPOMORSKIEGO KURATORA OŚWIATY W R. SZK. 2008/2009

Działaniami diagnostyczno-oceniającymi podejmowanymi w ramach nadzoru pedagogicznego były:

- 1) wizytacje szkół i placówek**
- 2) diagnozy problemowe** (zgodnie z tematyką i zakresami określonymi w Planie Nadzoru)
- 3) kontrole** (zgodnie z tematyką określoną w Planie Nadzoru)

II.1.1) WIZYTACJE SZKÓŁ I PLACÓWEK

a) Cele wizytacji:

- Podsumowanie sprawowanego nadzoru pedagogicznego nad szkołą/placówką w okresie od poprzednio przeprowadzonej wizytacji.
- Ocena stanu i warunków działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły/placówki.
- Ocena efektów działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej szkoły/placówki.
- Wspomaganie dyrektora szkoły/placówki i nauczycieli w obszarach ich pracy wymagających poprawy.

b) Ramowy zakres tematyczny wizytacji :

- Realizacja programów nauczania
- Realizacja zajęć edukacyjnych w cyklu nie krótszym oraz w wymiarze nie niższym, niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu.
- Przestrzeganie zasad klasyfikowania i promowania uczniów oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów.
- Przestrzeganie przepisów dotyczących obowiązku szkolnego oraz obowiązku nauki.
- Prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania ustalonej dla szkół publicznych.
- W przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe - kształcenie w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego,
- Zgodność zatrudniania nauczycieli z wymaganymi kwalifikacjami.
- Przestrzeganie statutu szkoły lub placówki.
- Zapewnienie uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.
- Przestrzeganie praw dziecka i praw ucznia oraz upowszechnianie wiedzy o tych prawach.

c) Liczba wizytacji w roku szkolnym 2008/2009

W roku szkolnym **2008/2009** ogółem przeprowadzono **166** wizytacji szkół i placówek, w tym :

- **103** wizytacje w szkołach i placówkach (z zaplanowanych 148)
- **63** wizytacje szkół i placówek (wyznaczonych dodatkowo przez Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty na podstawie wniosków z bieżącego nadzoru pedagogicznego, skarg rodziców uczniów oraz organów prowadzących)

- **18 wizytacji w przedszkolach;**
- **33 wizytacje w szkołach podstawowych;**
- **20 wizytacji w gimnazjach;**
- **1 wizytację w zasadniczej szkole zawodowej;**
- **13 wizytacji w liceach ogólnokształcących;**
- **1 wizytację w liceum profilowanym;**
- **2 wizytacje w technikach;**
- **3 wizytacje w technikach uzupełniających;**
- **9 wizytacji w szkołach policealnych;**
- **1 wizytację w szkole specjalnej przysposabiającej do pracy;**
- **3 wizytacje w placówkach oświatowo-wychowawczych;**
- **12 wizytacji w poradniach psychologiczno-pedagogicznych;**

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

- **6 wizytacji w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych**
- **8 wizytacji w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych**
- **6 wizytacji w placówkach doskonalenia nauczycieli**
- **5 wizytacji w zespołach szkół** (szkoła podstawowa + gimnazjum)
- **5 wizytacji w zespołach szkół** (gimnazjum + szkoła ponadgimnazjalna)
- **16 wizytacji w zespołach szkół ponadgimnazjalnych**
- **2 wizytacje w zespołach szkół specjalnych**
- **1 wizytację w zespole szkół** (przedszkole + szkoła podstawowa + gimnazjum)
- **1 wizytację w zespole szkół** (gimnazjum + gimnazjum dla dorosłych)

d) Wnioski z wizytacji szkół i placówek przeprowadzonych w r. szk. 2008/2009

PRZEDSZKOLA

- Bardzo dobra realizacja funkcji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.
- Dbłość o doskonalenie, poszukiwanie nowych rozwiązań metodycznych.
- Zaangażowanie w kształtowanie pozytywnego wizerunku przedszkola w środowisku.
- Baza i zasoby materialne placówek zapewniają wychowankom dobre oraz stosunkowo bezpieczne i higieniczne warunki nauki, wychowania i opieki.

- Obszarem wymagającym doskonalenia jest **dostosowanie statutów przedszkoli do obecnych przepisów prawa.**
- W ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektorów przedszkoli wzmocnienia wymaga:
  - **opracowanie programu profilaktyki,**
  - przestrzeganie zaleceń związanych z postanowieniami zawartymi **w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego** m.in. zatrudnianie specjalistów mających realizować z dzieckiem pracę rewalidacyjną,
  - **sposób prowadzenia dokumentacji.**
- Nadal problemem pozostaje **niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach,** co w kilku przypadkach powoduje przekraczanie, określonej przepisami prawa, liczby dzieci w oddziałach.

SZKOŁY PODSTAWOWE

- **Pomieszczenia i wyposażenie szkół** umożliwiają realizację funkcji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz zapewniają bezpieczne i higieniczne warunki nauki.
- **Programy edukacyjne** realizowane w szkołach **uwzględniają podstawę programową kształcenia ogólnego**, tryb wyboru programów nauczania i podręczników jest zgodny z przepisami prawa.
- Obszarem wymagającym doskonalenia jest **dostosowanie statutów szkół i zasad oceniania wewnątrzszkolnego do obecnych przepisów prawa.**

- W ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektorów szkół wzmocnienia wymaga:
  - sposób prowadzenia **dokumentacji przebiegu nauczania** ,
  - przestrzeganie **zasad klasyfikowania i promowania uczniów** ,
  - przestrzeganie **zasad przeprowadzania sprawdzianu po szkole podstawowej** ,
  - respektowanie **procedur ustalania szkolnych zestawów programów nauczania, szkolnych zestawów podręczników, programów wychowawczych i programów profilaktyki** ,
  - uwzględnianie **zaleceń Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych** w pracy z uczniem ze specyficznymi trudnościami,
  - poszerzenie wiedzy uczniów **o prawach człowieka** ,
  - **wykorzystanie przez nauczycieli wyników i wniosków z prowadzonych diagnoz wewnętrznych oraz sprawdzianu po szkole podstawowej.**

GIMNAZJA

- **Organizacja pracy, baza i zasoby materialne gimnazjów stwarzają uczniom dobre warunki nauki, wychowania i opieki.**
- **Programy edukacyjne realizowane w szkołach uwzględniają podstawę programową kształcenia ogólnego.**
- **Tryb przyjmowania programów nauczania i podręczników dla danego etapu edukacyjnego są zgodne z przepisami prawa.**
- **Obszarem wymagającym doskonalenia jest dostosowanie statutów szkół i zasad oceniania wewnątrzszkolnego do obecnych przepisów prawa.**
- **Działania mające na celu podnoszenie jakości pracy w obszarze dydaktyki i wychowania, w szczególności działania zawarte w programach poprawy efektywności kształcenia powinny być monitorowane i ewaluowane.**
- **Należy motywować nauczycieli do uzyskiwania kwalifikacji do nauczania drugiego przedmiotu, co rozwiązałoby przynajmniej częściowo problemy organizacyjne szkół.**

- W ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektorów szkół wzmocnienia wymaga:
  - **sposób prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania,**
  - **realizacja podstawy programowej** oraz przebiegu procesu kształcenia i wychowania,
  - **przestrzeganie zasad klasyfikowania i promowania uczniów oraz wymagań edukacyjnych w stosunku do uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi,** zgodnie z orzeczeniami i opiniami poradni psychologiczno – pedagogicznych,
  - **przeprowadzanie zgodnie z procedurami egzaminu gimnazjalnego,**
  - **wykorzystanie przez nauczycieli wyników i wniosków** z prowadzonych diagnoz wewnętrznych oraz egzaminów gimnazjalnych,
  - **uspołecznienie procesu ustalania szkolnych zestawów programów nauczania, szkolnych zestawów podręczników,** programów wychowawczych i programów profilaktyki,
  - **procedury opiniowania i zatwierdzania** szkolnych dokumentów,
  - **system pozyskiwania informacji na temat przestrzegania praw dziecka i ucznia w szkole** przez wszystkich i upowszechniania wiedzy o tych prawach.

SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE

- Programy edukacyjne realizowane w szkołach **uwzględniają podstawę programową kształcenia ogólnego.**
- Zajęcia edukacyjne realizowane są **zgodnie z ramowym planem nauczania szkoły publicznej.**
- Dyrektorzy i nauczyciele podejmują **wiele różnorodnych działań w celu podniesienia jakości pracy szkoły**, realizują własne programy poprawy efektów kształcenia i wychowania.
- Doskonalenia wymagają działania szkół związane z **wykorzystaniem wyników egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe do podniesienia jakości pracy.**

- W ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektorów szkół wzmocnienia wymaga:
  - przestrzeganie zapisów rozporządzenia w sprawie **prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania**,
  - przestrzeganie **zasad klasyfikowania i promowania uczniów** oraz **wymagań edukacyjnych w stosunku do uczniów ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi**,
  - wykorzystanie przez nauczycieli **wyników i wniosków z prowadzonych diagnoz wewnętrznych oraz egzaminów zewnętrznych**.

PLACÓWKI DOSKONALENIA NAUCZYCIELI

- Organizacja pracy placówek w których przeprowadzono wizytacje jest **zgodna** z ich aktami założycielskimi oraz statutami.
- **Obszary i zakresy działania oraz zaplanowane zadania i formy realizacji, a także szczegółowy harmonogram realizacji poszczególnych zadań zostały określone w planach pracy placówek opracowywanych na dany rok kalendarzowy.**
- Praca placówek planowana jest w sposób prawidłowy.
- **Dokumentacja zadań** określonych w statucie placówek **nie budzi zastrzeżeń.**
- **Sprawozdania z realizacji planów pracy placówek za dany rok kalendarzowy zawierają wymagane informacje.**
- **Kwalifikacje kadry szkoleniowej placówek odpowiadają organizowanym formom doskonalenia oraz zapewniają fachowe konsultacje dla nauczycieli.**

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

- **Pomieszczenia i wyposażenie** placówek zapewniają realizację zadań statutowych.
- Placówki nawiązują **efektywną współpracę ze środowiskiem** lokalnym.

Zastrzeżenia:

- nieterminowe **przedstawiania planów pracy placówek**
- nieterminowe **przekazywanie baz danych oświatowych** w systemie informacji oświatowej,
- używanie pieczętki, która nie jest zgodna ze wzorem określonym w statucie.

SZKOŁY I PLACÓWKI SPECJALNE ORAZ PLACÓWKI POZASZKOLNE

- Wizytowane szkoły i placówki kształcenia specjalnego z uwagi na malejącą liczbę dzieci łączą w poszczególnych oddziałach dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim i w stopniu umiarkowanym, **co skutkuje realizacją niewłaściwych podstaw programowych oraz planów nauczania.** W bieżącym roku szkolnym w tym względzie **zalecono zmiany organizacyjne.**
- Z uwagi na złożoność tych placówek i funkcjonowanie w nich kilku szkół specjalnych, **należy zwiększyć częstotliwość wizytacji w szkołach i placówkach kształcenia specjalnego.**

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

- Wizytowane poradnie psychologiczno – pedagogiczne swoje zadania realizują **zgodnie z przepisami prawa**
- W ramach nadzoru pedagogicznego prowadzonego przez dyrektorów poradni wzmocnienia wymaga nadzór nad wydawaniem orzeczeń i opinii.

II.1.2) Diagnozy problemowe zrealizowane w roku szkolnym 2008/2009

Tematyka diagnoz problemowych wynikała z priorytetów określonych przez Ministra Edukacji Narodowej, Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty oraz potrzeb wynikających z bieżącego nadzoru pedagogicznego.

1. Skuteczność realizacji podstaw programowych w zakresie zagadnień związanych z nauczaniem i wychowaniem w kontekście praw człowieka (*priorytet MEN*)
2. Opanowanie umiejętności matematycznych przez uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (*priorytet ZKO*)
3. Opanowanie umiejętności zapisanych w podstawie programowej języka angielskiego przez uczniów gimnazjów (*priorytet ZKO*)

- Przygotowanie szkoły podstawowej do objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci 6-letnich ze szczególnym uwzględnieniem opieki świetlicowej (*priorytet MEN*)
- 5. Przygotowanie przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego (zespołów, punktów) do objęcia rocznym przygotowaniem przedszkolnym dzieci 5-letnich (*priorytet MEN*)
- 6. Przygotowanie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych do realizacji przedmiotu: przysposobienie obronne - edukacja dla bezpieczeństwa

***Raporty z ww. diagnoz będą zamieszczone na stronie internetowej Kuratorium Oświaty:
www.kuratorium.szczecin.pl***

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

1. Skuteczność realizacji podstaw programowych w zakresie zagadnień związanych z nauczaniem i wychowaniem w kontekście praw człowieka *(priorytet MEN)*

W badaniu uczestniczyli uczniowie ze **111** szkół województwa zachodniopomorskiego wybranych drogą losowania, w tym:

- **20** szkół podstawowych
- **20** gimnazjów
- **20** liceów ogólnokształcących
- **23** technika
- **13** liceów profilowanych
- **15** zasadniczych szkół zawodowych

W diagnozie ogółem wzięło udział **2 486** uczniów.

WNIOSKI:

- We wszystkich typach szkół **realizowane są treści nauczania związane z tematyką praw człowieka** zapisane w podstawach programowych wybranych przedmiotów.
- Uczniowie na wszystkich poziomach nauczania **posiadają podstawowe wiadomości dotyczące istoty praw człowieka, nie mają jednak wystarczającej wiedzy o dokumentach** zawierających informacje o uniwersalnym i europejskim systemie praw człowieka.
- Ich wiedza na temat instytucji zajmujących się ochroną praw człowieka wymaga uzupełnienia i utrwalenia. **Zauważone w tej dziedzinie braki świadczą o niedostatecznym przygotowaniu uczniów do egzekwowania własnych praw.**

- Nauczyciele powinni częściej i efektywniej **współpracować z instytucjami i organizacjami stojącymi na straży ochrony praw człowieka oraz wdrażać do takiej współpracy uczniów.**
- Należy jak najczęściej włączać nauczycieli oraz dzieci i młodzież szkolną **do ogólnopolskich akcji na rzecz ochrony praw człowieka prowadzonych przez organizacje pozarządowe.**
- Nauczyciele **przy realizacji zagadnień** związanych z prawami człowieka zbyt mocno **kierują się treściami zawartymi w podręcznikach** różnych wydawnictw edukacyjnych, **a nie zapisami w podstawie programowej.**
- Nauczyciele potrzebują **specjalistycznych szkoleń w zakresie ww. treści kształcenia.**
- Dyrektorzy oczekują wsparcia **od placówek doskonalących, organizacji i instytucji chroniących prawa człowieka.**

2. Opanowanie umiejętności matematycznych przez uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (priorytet ZKO)

W badaniu uczestniczyli uczniowie ze **115** szkół województwa zachodniopomorskiego wybranych drogą losowania, w tym:

- **19** szkół podstawowych
- **39** gimnazjów
- **27** liceów ogólnokształcących
- **24** technika
- **6** liceów profilowanych

W diagnozie ogółem wzięło udział **2 755** uczniów.

WNIOSKI - szkoły podstawowe:

- Dla statystycznego ucznia szkoły podstawowej uczestniczącego w badaniach test okazał się **umiarkowanie trudny** (na granicy trudnego) współczynnik łatwości wyniósł **50%** .
- W związku z powyższym nauczyciele powinni dokonać **analizy i weryfikacji** swoich planów pracy i wymagań edukacyjnych wobec uczniów.
- Należy zwrócić **szczególną uwagę na dobór programów nauczania i podręczników.**
- **Nauczyciele powinni m.in.:**
  - poświęcić więcej czasu i uwagi na realizację zagadnień z **geometrii**, jako nauki doskonale służącej rozwijaniu umiejętności matematycznych,
  - konsekwentnie **utrwalac** u uczniów umiejętność korzystania z informacji,
  - tworzyć jak najwięcej sytuacji, w których uczeń musi **łączyć wiedzę teoretyczną z praktyką,**
  - **wymagać od uczniów precyzji, rzetelności w wykonywaniu obliczeń, pomiarów, zapisów,**
  - stale **utrwalac wiedzę i umiejętności** uczniów dotyczące takich zagadnień, jak: **system dziesiętkowy, cyfry, suma cyfr,**
  - kształtować pojęcie liczby- **ułamka zwykłego i liczby dziesiętnej.**
- Niezbędny jest monitoring efektywności realizowanego przez nauczyciela procesu nauczania.

WNIOSKI – gimnazja:

- Nauczyciele **znają podstawę programową matematyki**, jednak wielu z nich ma trudności w przełożeniu „treści planowanej na treść sprawdzaną”, na konkretne zadania trafnie sprawdzające opanowaną umiejętność.
- Programy wybierane przez nauczycieli **zapewniają realizację celów edukacyjnych zawartych w podstawie programowej**.
- **Zmiany nauczyciela** w ciągu etapu edukacyjnego zazwyczaj **wpływają na obniżenie wyników nauczania uczniów**. Uczniowie poszerzają swoją wiedzę zajęciach koła matematycznego. Braki wyrównują na zajęciach wyrównawczych i na konsultacjach.
- Dyrektorzy przeznaczają na matematykę **dodatkowe godziny** z tzw. godzin dyrektorskich.
- Baza szkół w odniesieniu do nauczania matematyki **jest wystarczająca**.

- **Nauczyciele powinni m.in.:**

- konsekwentnie **egzekwować od uczniów postępowanie się językiem symboli i wyrażeń algebraicznych** oraz analizowanie zależności funkcyjnych,
- **ćwiczyć z uczniami** rozwiązywanie zadań, wymagających **planowania kolejnych kroków, zapisywania treści** przy pomocy układów równań, rozwiązywanie zadań **o treści geometrycznej** w różnych sytuacjach problemowych,
- systematyzować wiedzę uczniów o **liczbach wymiernych i niewymiernych**,
- kształcić umiejętność wykonywania obliczeń **na potęgach i pierwiastkach**,
- urozmaicać lekcje przez stosowanie metod aktywizujących.

WNIOSKI – szkoły ponadgimnazjalne:

- Uczniowie mają trudności z **odczytywaniem tekstu matematycznego** w szczególności **zapisanego przy użyciu symboli matematycznych**.
- **Nauczyciele powinni m.in:**
  - tworzyć sytuacje, w których uczeń **dobiera model matematyczny do zadania**,
  - stosować większą liczbę zadań prowadzących **do wnioskowania, uogólniania i prowadzenia rozumowania**,
  - wyrabiać u uczniów **nawyk weryfikowania** otrzymanego rozwiązania z treścią zadania,
  - **bezwzględnie wymagać od uczniów sprawności rachunkowej**.

3. Opanowanie umiejętności zapisanych w podstawie programowej języka angielskiego przez uczniów gimnazjów (priorytet ZKO)

W badaniu uczestniczyło **580 uczniów** z **23 gimnazjów** województwa zachodniopomorskiego wybranymi drogą losowania.

Ankietę badającą kontekst dydaktyczny wypełniło **37 nauczycieli**.

WNIOSKI:

- Test okazał się dla przeciętnego ucznia **umiarkowanie trudny** – **współczynnik łatwości wyniósł 60%**. Wyniki uzyskane przez uczniów w poszczególnych szkołach były jednak bardzo zróżnicowane.
- Uczniowie **dość dobrze** opanowali umiejętności w obszarze **odbioru tekstu czytanego**, **gorzej** radzą sobie w **obszarze reagowania językowego**.
- Największą trudność sprawia im samodzielne konstruowanie w pełni poprawnej merytorycznie i gramatycznie odpowiedzi na pytanie zadane w języku angielskim.

- Program nauczania wybrany przez nauczycieli **zapewnia realizację podstawy programowej.**
- Konieczna jest **systematyczna praca** z uczniami od samego początku cyklu kształcenia.
- W pracy z uczniami należy wykorzystywać **inne, niż podręcznik źródła kształcenia**, np.: teksty źródłowe, materiały autentyczne oraz **stosować symulacje językowe** odnoszące się do codziennych czynności.
- Szczególnej **staranności** wymaga **dobór zadań** na sprawdziany.
- **Dominującymi formami sprawdzania** umiejętności uczniów są **prace domowe oraz sprawdziany i prace klasowe.**
- Nauczyciele przeprowadzają **ewaluację** osiągnięć uczniów, najczęściej na początku roku szkolnego (60% szkół).

- 73% nauczycieli przeprowadziło **diagnozę wstępną** umiejętności językowych uczniów.
- Według dyrektorów szkół, nauczyciele we wszystkich szkołach stosują zarówno **metody aktywizujące jak i podające** (w różnych proporcjach).
- **Wykorzystanie czasu na lekcji** oraz dostosowanie tempa zajęć do możliwości uczniów jest, według dyrektorów **właściwe**.
- Realizację podstawy programowej w gimnazjach **wspomagają**: konsultacje, koła językowe i zajęcia wyrównawcze (87% szkół).
- 13% szkół **współpracuje ze szkołą z kraju anglojęzycznego**.
- Bazę szkół, w kontekście możliwości realizacji postawy programowej języka angielskiego dyrektorzy (91%) oceniają **jako wystarczającą lub bardzo dobrą**.

4. Przygotowanie szkoły podstawowej do objęcia obowiązkiem szkolnym dzieci 6-letnich ze szczególnym uwzględnieniem opieki świetlicowej (*priorytet MEN*)

Badanie przeprowadzono **w dwóch etapach:**

Etap I – badania ankietowe organów prowadzących szkoły podstawowe (**114** gmin)

Etap II – dyrektorzy szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego (**431** szkół podstawowych)

Wyniki badań I i II etapu nieznacznie różnią się. Przyczyn takiego stanu rzeczy można upatrywać w różnych terminach przeprowadzanej diagnozy - jednostki samorządu terytorialnego udzielały odpowiedzi w styczniu, natomiast ankietowanie dyrektorów szkół miało miejsce w maju. Po drugie, można sądzić, iż dyrektorzy szkół, dysponują bardziej szczegółową wiedzą na temat stanu i możliwości szkół, którymi zarządzają.

WNIOSKI :

Z badań na obu etapach wynika:

- Większość szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego zabezpiecza potrzeby uczniów klas I- III w zakresie opieki świetlicowej.
- W szkołach, w których nie ma świetlicy, planowane jest w kolejnym roku szkolnym jej zorganizowanie np. przystosowanie innych sal na świetlicę szkolną.
- Stopniowy wzrost liczby dzieci objętych obowiązkiem szkolnym może wpłynąć na konieczność zwiększenia liczby sal dydaktycznych przystosowanych dla dzieci 6.letnich.
- Organy prowadzące szkoły w województwie zachodniopomorskim planują w latach następnych zwiększanie środków finansowych w budżecie gmin na zapewnienie opieki świetlicowej najmłodszym uczniom.
- W zdecydowanej większości szkół - 91% wydzielono dla potrzeb organizacji zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych sale dydaktyczne dla najmłodszych uczniów (wyniki otrzymane od dyrektorów).

- Na podstawie analizy wyników uzyskanych od gmin stwierdzono, że w 66% szkół podstawowych istnieje potrzeba pozyskania lub adaptacji dodatkowych pomieszczeń świetlicowych.
- Średnio w jednej trzeciej szkół wyodrębniono w pomieszczeniach świetlicowych sale do określonego rodzaju pracy najmłodszych uczniów (pracy cichej, zajęć artystycznych, rekreacyjno-ruchowych), a w połowie świetlic szkolnych są kąci tematyczne.
- Zachodzi konieczność poprawy wyposażenia świetlic szkolnych w meble przeznaczone dla najmłodszych dzieci
- Stan pomieszczeń świetlicowych w 64% szkół według gmin określany jest jako wystarczający lub wymagający poprawek. Taką ocenę dyrektorzy przyznali tylko w 40% szkół.
- W jednej trzeciej szkół dyrektorzy planują remonty i modernizację pomieszczeń świetlicowych.
- Czas pracy świetlicy szkolnej jest dostosowany do organizacji dowozu uczniów (77% szkół) lub pracy rodziców (50% szkół).

- W 90% szkół istnieje możliwość organizacji wydawania posiłków dla najmłodszych dzieci, jednak dodatkowe dożywianie zapewnia, według gmin, 46% szkół, a w ocenie dyrektorów tylko nieco ponad jedna trzecia szkół.
- Zdecydowana większość szkół posiada gry i zabawki dydaktyczne, książki oraz sprzęt audiowizualny.
- W większości szkół jako teren do zabaw na świeżym powietrzu służy boisko szkolne, natomiast place zabaw wydzielone dla najmłodszych dzieci posiada jedynie co trzecia szkoła.
- We wszystkich szkołach rodzice zostali poinformowani o stanie przygotowania placówki do przyjęcia dzieci 6-letnich do klasy pierwszej, przede wszystkim na spotkaniach z rodzicami (w 90% szkół).
- Nauczyciele wszystkich szkół zapoznali się z nową podstawą programową wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego, głównie podczas rad szkoleniowych (96% szkół).

5. Przygotowanie przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego (zespołów, punktów) do objęcia rocznym przygotowaniem przedszkolnym dzieci 5-letnich *(priorytet MEN)*

Diagnozą objęto wszystkie publiczne placówki wychowania przedszkolnego w województwie zachodniopomorskim, czyli **281** przedszkoli.

Wypełnione arkusze diagnostyczne przesłało **217** dyrektorów przedszkoli (77,2%)

WNIOSKI:

- Większość dzieci urodzonych w 2003 r. i 2004r., których rodzice podjęli decyzję o posłaniu swojego dziecka do przedszkola publicznego, rozpocznie edukację z dniem 1 września 2009 r. w ww. placówkach.
- Nauczyciele zapoznali się z nową podstawą programową wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego.

- Zbytą małą liczbą nauczycieli przygotowaną jest do przeprowadzania diagnozy przedszkolnej.
- Lokalizacja placówki oraz jej oferta edukacyjna są najważniejszymi czynnikami dla rodziców planujących edukację swojego dziecka w przedszkolu.
- W większości przedszkoli publicznych jest urozmaicona oferta zajęć dodatkowych, zapewniających dzieciom wszechstronny rozwój.
- Dyrektorzy przedszkoli publicznych podjęli działania w celu zapoznania rodziców z ofertą edukacyjną placówki, którą zarządzają .

6. Przygotowania gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych do realizacji przedmiotu: przysposobienie obronne - edukacja dla bezpieczeństwa

Badaniem objęto **wszystkie gimnazja i szkoły ponadgimnazjalne** województwa zachodniopomorskiego.

Informacji zwrotnych uzyskano ogółem od **272** szkół, w tym od:

- **154** gimnazjów,
- **118** szkół ponadgimnazjalnych.

ANKIETĘ DLA DYREKTORA wypełniło **272** dyrektorów.

ANKIETĘ DLA NAUCZYCIELI wypełniło **225** nauczycieli.

WNIOSKI :

- Prawie wszyscy nauczyciele (zwłaszcza z gimnazjów) zgłaszają **potrzebę dalszego kształcenia** i doskonalenia z zakresu edukacji dla bezpieczeństwa.
- Średnio 50% nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych dysponuje wiedzą z zakresu wojskowości i obrony cywilnej. Nieco więcej nauczycieli nabyło umiejętności z udzielania pierwszej pomocy medycznej.
- Ponad 80 % gimnazjów nie posiada odpowiedniego wyposażenia i pomocy dydaktycznych umożliwiających realizację treści przedmiotu w zakresie **zadań Obrony Cywilnej w systemie obronnym RP i ochrony ludności w ramach powszechnej samoobrony** (pod tym względem lepiej przygotowane są szkoły ponadgimnazjalne).

- Problem z realizacją treści w zakresie **systemu obronnego i bezpieczeństwa RP oraz międzynarodowego prawa humanitarnego** dotyczącego ochrony ludności i ochrony dóbr kultury będą miały zarówno gimnazja jak i szkoły ponadgimnazjalne (brak odpowiedniego wyposażenia wykazuje ponad 90 % gimnazjów i 50 % szkół ponadgimnazjalnych).
- W niewielu gimnazjach (12%) znajduje się wyposażenie umożliwiające realizację treści przedmiotu w zakresie **zagrożenia ludności czasu pokoju i okresu wojny** (w szkołach ponadgimnazjalnych takie wyposażenie posiada ponad połowa ankietowanych szkół).
- Według dyrektorów, w blisko 75% gimnazjach **nie ma wyposażenia umożliwiającego realizację przedmiotu w zakresie pierwszej pomocy medycznej i ratownictwa** (wyposażenie takie jest w 69 % szkołach ponadgimnazjalnych).

II.1.3) Kontrole zrealizowane w roku szkolny 2008/2009

1. Realizacja zadań statutowych biblioteki szkolnej w gimnazjum
2. Realizacja podstaw programowych na zajęciach wychowania fizycznego w gimnazjum
3. Przygotowanie szkół do przeprowadzenia egzaminów zewnętrznych
4. Kontrola realizacji programów poprawy efektywności kształcenia i programów poprawy efektywności wychowania i sprawowania opieki nad uczniami
5. Kontrola placówek wypoczynku „LATO 2009 r.” w województwie zachodniopomorskim

1. Realizacja zadań statutowych biblioteki szkolnej w gimnazjum

Badaniem objęto **wszystkie gimnazja województwa zachodniopomorskiego**, z czego informacje zwrotne uzyskano z **95. gimnazjów**.

Mocne strony pracy biblioteki szkolnej:

- daje możliwość korzystania z lektur, pozycji książkowych
- spełnia oczekiwania uczniów i nauczycieli
- uprzejma obsługa i merytoryczne przygotowanie bibliotekarza
- dysponuje jasnymi, przestronnymi pomieszczeniami

Słabe strony pracy biblioteki szkolnej:

- zbyt rzadkie wizyty w bibliotece
- brak wystarczającej ilości lektur i literatury młodzieżowej
- zbyt małe rozpropagowanie działań i imprez
- małe środki finansowe

Wnioski do pracy nauczyciela bibliotekarza:

- prowadzić promocję działań
- prowadzić diagnozę rozpoznawania potrzeb wśród uczniów i nauczycieli
- zachęcać uczniów do korzystania ze zbiorów
- corocznie organizować imprezy środowiskowe i zachęcać nauczycieli i angażować uczniów

Wnioski do pracy szkoły:

- prowadzić działania w celu podniesienia poziomu czytelnictwa
- wspierać pracę biblioteki
- eksponować działalność biblioteki
- podczas lekcji wychowawczych propagować czytelnictwo

Wnioski dla dyrektora szkoły:

- doposażać sukcesywnie zgodnie z oczekiwaniami
- zmobilizować nauczycieli do działalności środowiskowej
- zwiększyć aktywność nauczycieli

2. Realizacja podstaw programowych na zajęciach wychowania fizycznego w gimnazjum

Przeprowadzono kontrolę w **12. gimnazjach** województwa zachodniopomorskiego

Wnioski:

- Baza i warunki w których przeprowadzane są zajęcia wychowania fizycznego w **większości szkół spełniają wymagania oraz umożliwiają realizację zajęć na wystarczającym poziomie.**
- **Dokumentacja zajęć wychowania fizycznego** prowadzona jest w większości szkół **zgodnie z przepisami prawa.**
- Większość szkół dba o zdrowie uczniów i rozwija potrzebę zdrowego stylu życia i wspomaga ucznia w podjęciu aktywnego stylu życia.
- Dyrektorzy stwarzają warunki do rozwoju osobowego i zawodowego nauczycieli wychowania fizycznego

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

3. Przygotowanie szkół do przeprowadzenia egzaminów zewnętrznych

Przeprowadzono kontrolę w **304** szkołach województwa zachodniopomorskiego, w tym:

- **245** gimnazjach
- **36** szkołach ponadgimnazjalnych przeprowadzających egzamin maturalny
- **23** szkołach ponadgimnazjalnych przeprowadzających egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

WNIOSKI - egzamin gimnazjalny

- **W większości szkół/placówek** stworzone zostały **odpowiednie warunki do przeprowadzenia wszystkich części egzaminu gimnazjalnego**, tym samym **stan przygotowań można ocenić jako dobry**.
- **We wszystkich** gimnazjach powołano **zespoły nadzorujące** przebieg egzaminów gimnazjalnych, **zapoznano uczniów i ich rodziców z zasadami zdawania** egzaminów gimnazjalnych oraz **wyposażono sale**, w których przeprowadzany jest egzamin z języka nowożytnego w sprawny sprzęt.
- **Dyrektorzy prawie wszystkich gimnazjów :**
  - przeprowadzili analizę wyników z próbnych egzaminów gimnazjalnych,
  - określili poziom opanowania przez uczniów umiejętności wynikających ze standardów wymagań egzaminacyjnych, podjęli działania w celu poprawienia przez uczniów umiejętności najslabiej opanowanych, dostosowali warunki i formy przeprowadzania egzaminów do zaleceń wynikających z orzeczeń i opinii poradni psychologiczno-pedagogicznych,
  - opracowali wewnątrzszkolną instrukcję przeprowadzania egzaminów gimnazjalnych

WNIOSKI - egzamin maturalny

- Materiały egzaminacyjne były **nienaruszone** w momencie kontroli.
- Materiały egzaminacyjne były **przechowywane w sposób wykluczający ich nieuprawnione ujawnienie.**
- Warunki w pomieszczeniach **zapewniały samodzielność** pracy zdających.
- Przewodniczący zespołów nadzorujących **odebrali nienaruszone zestawy** egzaminacyjne od przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego w obecności uczniów.
- Skład komisji egzaminacyjnej zgodny był z § 81 ust. 6 Rozporządzenie z dn. 30.04 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania....
- W szkole przewidziano miejsce na pozostawienie prywatnych urządzeń telekomunikacyjnych.

WNIOSKI - egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe

- Dyrektorzy szkół, niekiedy inni nauczyciele wyznaczeni przez dyrektora zapoznają członków Rad Pedagogicznych szkół z zasadami przeprowadzania egzaminów na posiedzeniach RP.
- Informacje o egzaminie zawodowym przekazywane są rodzicom przez wychowawców a także umieszczane są w miejscach powszechnie dostępnych w szkole (gablotach na korytarzach, w pracowniach przedmiotów zawodowych, w bibliotekach oraz na stronach internetowych szkoły w postaci linku odsyłającego do stron OKE Poznań i CKE).
- System informowania uczniów o strukturze i sposobie jego przeprowadzania jest wielotorowy; najczęściej informacje przekazuje wychowawca, nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych oraz nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu, potwierdzeniem są zapisy w dziennikach lekcyjnych i zajęć praktycznych.

- W bibliotekach uczniowie mają dostęp **do informatorów o egzaminie zawodowym**. Informatory posiadają również nauczyciele przedmiotów zawodowych.
- Zapoznanie uczniów ze standardami wymagań egzaminacyjnych jest procesem ciągłym i uczestniczą w nim nauczyciele przedmiotów zawodowych oraz nauczyciele i instruktorzy praktycznej nauki zawodu.
- Szczegółowe zapoznanie ze standardami oraz z terminami istotnymi dla przygotowań do tego egzaminu następuje zwykle w klasie kończącej na początku roku szkolnego, kiedy to szkoły opracowują harmonogram działań przygotowujących do egzaminu wraz z terminarzem egzaminów próbnych. Podstawowym dokumentem potwierdzającym ten fakt oraz zawierającym harmonogram egzaminów jest protokół Rady Pedagogicznej, zapisy w dzienniku lekcyjnym, zarządzenia dyrektora szkoły.

4. Kontrola realizacji programów poprawy efektywności kształcenia i programów poprawy efektywności wychowania i sprawowania opieki nad uczniami

W roku szkolnym **2008/2009**, ze względu na niskie wyniki egzaminów zewnętrznych, **76 szkół** realizowało polecenie opracowania programu poprawy efektywności kształcenia, w tym:

- **46** szkół podstawowych
- **14** gimnazjów
- **3** licea ogólnokształcące
- **3** licea profilowane
- **5** zespołów szkół - szkoła podstawowa + gimnazjum
- **1** zespół szkół - przedszkole + szkoła podstawowa
- **1** zespół szkół - gimnazjum + szkoła ponadgimnazjalna
- **3** zespoły szkół ponadgimnazjalnych

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

W roku szkolnym **2008/2009** w ramach pełnionego nadzoru pedagogicznego przeprowadzono w **84** szkołach kontrole realizacji programów poprawy efektywności kształcenia, a w tym:

- **47** w szkołach podstawowych,
- **14** w gimnazjach
- **13** w zespołach szkół (szkoła podstawowa + gimnazjum)
- **3** w liceach ogólnokształcących
- **3** w zespołach szkół ponadgimnazjalnych
- **1** w zespołach szkół (gimnazjum + szkoła ponadgimnazjalna)

WNIOSKI :

- Przemyślane i zróżnicowane działania podejmowane w szkołach **pozwalają oczekiwać poprawy wyników egzaminów zewnętrznych.**
- W szkołach odnotowano **wzrost wyników** na egzaminie zewnętrznym.
- W szkołach **zwiększono nadzór** pedagogiczny dyrektora.
- Dyrektorzy **systematycznie analizują wyniki** realizowanych programów i przedstawiają odpowiednie sprawozdania. W związku z tym, że niektóre szkoły opracowały programy do realizacji w ciągu 3 lat, działania będą kontynuowane w następnych latach szkolnych: 2009/2010, 2010/2011.
- Nauczyciele **bardziej angażują się** w proces kształcenia.
- Programy zostały wdrożone i realizowane zgodnie z harmonogramem;
- Konieczność **doskonalenia zawodowego nauczycieli w kierunku diagnozowania** poziomu wiedzy i umiejętności uczniów;
- Potrzeba motywowania nauczycieli **do uzyskiwania kwalifikacji egzaminatora.**

5. Kontrola placówek wypoczynku „LATO 2009 r.” w województwie zachodniopomorskim

Na dzień **27 sierpnia 2009 r.** na terenie naszego województwa zarejestrowano **1 807 placówek wypoczynku**, dla **147 247 uczestników**.

Najbardziej popularną formą wypoczynku są **kolonie i obozy (1 358 rejestracji)**, których uczestniczyło **118 734 uczniów**.

Do dnia **27 sierpnia 2009 r.** wizytatorzy przeprowadzili **566 kontroli różnych form wypoczynku**, co stanowi **32%** placówek zarejestrowanych w naszym województwie. **Wypoczywało w nich 33 159 dzieci**, w tym **6 033 do lat 10**. Bezpośrednim nadzorem objęto **2 325 wychowawców** w placówkach wypoczynku oraz **650** osoby kadry dodatkowej realizującej program. W toku czynności kontrolnych, w **145 placówkach wypoczynku stwierdzono różnorodne nieprawidłowości związane z ich organizacją i funkcjonowaniem**.

II.2. Podsumowanie innych działań Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty zrealizowanych w r. szk. 2008/2009

II.2.1. Inne działania zrealizowane w ramach pełnionego nadzoru *(wybrane)*

- **PRZEPROWADZONO:**
  - **755 kontroli/przeglądów szkół/placówek**
  - **162 oceny pracy dyrektorów szkół/placówek**
  - **51 rekontroli** wydanych zaleceń
  - **66 obserwacji przebiegu egzaminów zewnętrznych** zorganizowanych przez OKE w Poznaniu
  - **16 obserwacji przebiegu konkursów przedmiotowych**
- **ZAREJESTROWANO:**
  - **371 zagranicznych wycieczek szkolnych**
  - **94 innowacji pedagogicznych;**

- **PRZEWODNICZONO 550 komisjom kwalifikacyjnym na stopień nauczyciela dyplomowanego (lub pełniono funkcję eksperta)**
- **WYDANO:**
  - **87 opinii w sprawie nadania szkole niepublicznej uprawnień szkoły publicznej**
  - **53 duplikaty świadectw zlikwidowanych szkół**
  - **28 opinii uchwał i wniosków w sprawie sieci publicznych szkół;**
- **UCZESTNICZONO:**
  - **w roli obserwatora lub eksperta w 27 posiedzeniach komisji egzaminacyjnych**
  - **w 156 posiedzeniach rad pedagogicznych**
  - **w 188 uroczystościach szkolnych**
- **INTERWENIOWANO 248 razy na zgłoszone skargi**

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

II.2. 2. Zadania z zakresu polityki oświatowej, finansowane z rezerw celowych nr: 12, 13, 15, 27, 35, 41, 54, 60 i 71 zrealizowane w 2008r. przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie

Powyższe rezerwy zostały wykorzystane na realizację programów:

- **stypendia prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych – 511 872 zł,**
- **monitoring wizyjny w szkołach i placówkach – 905 407,24 zł,**
- **dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających obowiązkowe roczne przygotowanie przedszkolne, naukę w klasach I – III szkoły podstawowej lub w klasach I – III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia „wyprawka szkolna” – 1 259 286,07 zł,**

- sfinansowanie zakończenia dwuletniego **programu pilotażowego nauczania języka angielskiego od pierwszej klasy szkoły podstawowej**
– **1 983 092,35 zł**,
- pomoc materialna dla uczniów - **stypendia dla uczniów pochodzących z rodzin byłych pracowników PGR oraz dofinansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym** – **26 965 325,20 zł**,
- dofinansowanie pracodawcom kosztów **przygotowania zawodowego młodocianych pracowników (trzy transze)** – rozdysponowano **8 301 697 zł**; z tego wydatkowano **7 453 433,52 zł**,
- sfinansowanie letniego wypoczynku dzieci z rodzin byłych pracowników PGR
– **1 356 180 zł**,
- sfinansowanie prac **komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych** powołanych do rozpatrzenia wniosków nauczycieli o wyższy stopień awansu zawodowego
– **177 159,31 zł**,
- program **opieki i terapii** skierowany do uczniów z niepełnością mowy
– **29 221,29 zł**,

- aktywizację jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych – **2 151 662,29 zł**,
- rozwój edukacji na obszarach wiejskich na lata 2008 – 2013 „**Kształowanie umiejętności społecznych i życiowych uczniów, kształtowanie właściwych relacji w kontaktach międzyludzkich**” – **161 022,79 zł**,
- sfinansowanie w ramach wdrażania reformy oświaty szkoleń nauczycieli gimnazjów w ramach projektu Kancelarii Prezesa Rady Ministrów „**Komputer dla ucznia**” – **1 000 000 zł**,
- doposażenie poradni psychologiczno – pedagogicznych oraz młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii – **zakup EEG BIOFEEDBACK wraz z oprzyrządowaniem i oprogramowaniem oraz pokrycie kosztów szkoleń dla pracowników w zakresie diagnozy i terapii** – **542 816,98 zł**

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Dziękuję za uwagę